

Broj: 03/2,03/11-05-18/09
Sarajevo, 28. 4. 2009. godine

IZVJEŠTAJ **o posjeti Komisije Republici Mađarskoj**

Delegacija Zajedničke Komisije za nadzor nad radom OSABiH boravila je, od 23. do 25. marta 2009., u radnoj posjeti Narodnoj skupštini i Nacionalnoj sigurnosnoj agenciji Republike Mađarske.

U posjeti su učestvovali:

- Mirko Okolić, predsjedavajući,
- Šemsudin Mehmedović, drugi zamjenik
- Slavko Jovičić, član
- Rudo Vidović, član
- Zoran Koprivica, član
- Sadka Đonko, sekretar
- Predrag Nikolić, stručni savjetnik
- Munib Isaković, Ministarstvo sigurnosti BiH

Cilj posjete bio je uspostavljanje saradnje u oblasti parlamentarnog nadzora nad obavještajno-sigurnosnim službama i zaštite tajnih podataka između Bosne i Hercegovine i Republike Bugarske.

Posjeta je realizirana kroz sastanke s predstavnicima parlamentarnih komisija nadležnih za nadzor nad radom obavještajno-sigurnosnih službi te predstavnicima agencija iz obavještajno-sigurnosnog sektora.

Posjeta Državnom sigurnosnom organu (NSA) Republike Mađarske (24.2.2009.)

U ime državnog sigurnosnog organa Republike Mađarske, delegaciju je primio Mihaj Zala, direktor NSA Republike Mađarske. On je, zajedno sa svojim saradnicima, predstavio rad NSA Republike Mađarske kroz izlaganja o pravnim okvirima sistema zaštite tajnih podataka, oblasti djelovanja strukture državne sigurnosti, pitanjima industrijske sigurnosti, informatičke sigurnosti (INFOSEC) i ispitivanju neželjenog zračenja (TEMPEST).

Pukovnik Atila Lajoš, zamjenik direktora i koordinator twining projekta zaštite tajnih podataka sa BiH, upoznao je prisutne s trenutnom situacijom vezanom za provođenje projekta zaštite tajnih podataka između Mađarske i BiH.

Istakao je da je ostvaren veliki napredak u toj oblasti ali da postoje određeni problemi koje bi što prije trebalo prevazići. Oni se odnose na procedure nabavke tehničke opreme neophodne za rad Državnog sigurnosnog organa BiH, izmjene određenih zakonskih rješenja iz ove oblasti te kadrovko popunjavanje. S tim u vezi zamolio je i podršku Komisije u prevazilaženju navedenih

problema. Istaknuto je da su određeni rokovi koji su bili zacrtani planom probijeni i da se pod hitno treba fokusirati na rješavanje navedenih problema.

Nakon predstavljanja rada Komisije, Mirko Okolić i ostali članovi Komisije izrazili su punu podršku provođenju twining projekta i obećali da će kao komisija nadležna za provođenje Zakona o zaštiti tajnih podataka učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi se otklonili navedeni problemi. Mihaj Zala zahvalio se članovima Komisije ističući da je i sama posjeta značajna za podršku provođenja projekta.

Sastanak s brigadnim generalom Šandorom Laborkom, generalnim direktorom Kontraobavještajne službe Mađarske (24.2.2009.)

Direktor civilne kontraobavještajne službe general Šandor Laborek sa saradnicima primio je delegaciju Komisije u sjedištu Službe.

Tom prilikom on je ukratko predstavio rad Službe i značaj rada kontraobavještajnih službi u zaštiti nacionalnih interesa Mađarske. On je naglasio da je priroda rada ovih službi takva da one djeluju i u zemlji i u inozemstvu te da, kada se govori o poštivanju zakonitosti rada kontraobavještajnih službi, to podrazumijeva poštivanje i nacionalnih i međunarodnih zakona. On je istakao značajan geostrateški položaj Mađarske i činjenicu da je kao članica NATO-a i EU na granici s Rusijom. Samim tim Mađarska je i interesantna za druge obavještajne službe.

Stabilna i sigurna BiH je svakako interes Mađarske, ali isto tako smatra da Mađarska i BiH mogu ostvariti znatno bolju saradnju na polju razmjene informacija u borbi protiv savremenih sigurnosnih pretnji.

Slavko Jovičić istakao je da ne postoji apsolutna sigurnost u svjetu te da se samo zajedničkim naporima možemo boriti protiv savremenih globalnih pretnji.

General Laborek saglasio se s tim i izrazio nadu da će saradnja BiH i Mađarske na polju obavještajno-sigurnosnog rada ubuduće biti još bolja.

Sastanak i radni ručak s brigadnim generalom Laslom Balatijem, generalnim direktorom Državne sigurnosno-tehničke službe

General Balati sa saradnicima predstavio je rad Državne sigurnosno-tehničke službe. Kako je istakao, radi se o službi koja primjenjuje posebne istražne radnje kao što su: zakonito presretanje telekomunikacija, praćenje internet servisa, video i audionadzor objekata i sl.

On je naglasio da se rad ove službe odvija u skladu sa zakonom definiranim procedurama. Odobrenja za primjenu posebnih istražnih radnji daju nadležni sudovi, na prijedlog tužioca.

Kako je rekao, do sada nisu imali problema po pitanju zloupotreba navedenih radnji, ali zato redovno preduzimaju sve potrebne mjere i aktivnosti kako do toga ne bi ni došlo.

Jedna od navedenih mjera su i sigurnosne provjere tako da svi zaposleni prolaze kroz sistem sigurnosnih provjera.

Istakao je da njihove usluge mogu koristiti sve obavještajno-sigurnosne agencije u sistemu nacionalne sigurnosti Mađarske .

Sastanak s Komisijom za pitanja vanjske politike i mađarskih manjina van zemlje (24.2.2009.)

U ime Komisije za pitanja vanjske politike i mađarskih manjina van zemlje, delegaciju je primio predsjedavajući Zolt Nemet sa saradnicima.

On je zaželio dobrodošlicu Komisiji i naglasio da Mađarska ima tradicionalno dobre veze s Bosnom i Hercegovinom kao i da su dešavanja vezana za BiH bila uvijek predmet interesovanja Mađarske. Oni su istakli da BiH smatraju prijateljskom zemljom i nadaju se da će ona ubrzo ući u društvo zemalja EU i NATO-a.

Vežano za pitanja integracija u EU i NATO, naglasili su da Mađarska prolazi težak period i da put u EU i nije bio onakav kakav su ga mnogi očekivali. Oni su naveli primjere loše privatizacije državnih kompanija kao i činjenicu da je više od 70% proizvoda u domaćim trgovinama porijeklom iz drugih zemalja EU. Samim tim domaća privreda dovedena je u nezavidnu situaciju. Prilično niska u poređenju sa ostalim članicama EU su i prosječna primanja.

Kako su istakli, ovakva situacija posljedica je nedovoljne pripremljenosti Mađarske prilikom ulaska u EU.

Članovi Komisije istakli su da je Mađarska uvijek bila značajan partner BiH te da je i BiH zemlja u kojoj ima pripadnika mađarske nacionalne manjine te da se vodi računa o njihovoj zastupljenosti i u državnim organima. Također, naglasili su historijsku povezanost naših zemalja te da dobru saradnju koja je do sada postignuta treba i dalje unapređivati.

Sastanak s Đordem Silvašijem, ministrom bez portfelja zaduženim za državne civilne sigurnosne službe (25.2.2009.)

Ministar bez portfelja za civilne sigurnosne službe upoznao je delegaciju sa svojim radom. Iz njegovog izlaganja moglo se zaključiti da je dužnost ministra bez portfelja u Mađarskoj značajna i sa stanovišta nadzora nad radom sigurnosnih službi i u pogledu njihove koordinacije.

On je kratko predstavio sigurnosni sistem Republike Mađarske i probleme s kojima se susreće u radu.

Posjeta Obavještajnoj službi Republike Mađarske (25.2.2009.)

U ime civilne obavještajne službe, delegaciju je primio general-major Žoltom Heteši. On je kratko predstavio rad i organizacionu strukturu Obavještajne službe Mađarske. Također je istakao da je dobar poznavalac teorije ali i prakse parlamentarnog nadzora te da je to bila jedna od tema kojima se bavio u svom naučnoistraživačkom radu.

Kroz svoje izlaganje pokazao je dobro poznavanje Zakona o OSABiH, pri čemu je dao i ocjenu da je to zakon koji daje prilično velika ovlaštenja Komisiji.

Mirko Okolić rekao je da je doprinos mađarskih eksperata u reformi obavještajnog sektora u BiH, a naročito gosp. Kalmana Kočiša velik, te da postoje određene sličnosti u modelima nadzora.

Heteši je rekao kako suštinski problem efikasnog parlamentarnog nadzora, pored legislative koja regulira ovu oblast, jeste politička volja i odnos zakonodavne i izvršne vlasti.

Pri tome je naveo primjer da su predstavnici stranaka članovi i izvršne i zakonodavne vlasti.

Naravno, to ni u kojem slučaju ne može dovesti u pitanje činjenicu da je parlamentarni nadzor važan mehanizam zaštite ljudskih prava i nadzora nad radom obavještajnih službi.

Sastanak s Komisijom za odbranu i sigurnost (25.2.2009.)

Delegaciju je, u ime Komisije za odbranu i sigurnost, primio predsjedavajući Janoš Lazar sa saradnicima. Nakon međusobnog upoznavanja s radom komisija, domaćini su upoznali delegaciju Komisije s problemima s kojima se suočavaju u sektoru odbrane. Iako Mađarska ima značajan angažman u misijama podrške miru NATO-a, zbog loše ekonomske situacije, suočavaju se s problemima loše potpunosti sastava.

Za primjer su naveli da je prosječna plaća vojnika u mađarskim oružanim snagama oko 250 eura što nije motivirajući faktor za pristupanje vojsci.

Janoš Lazar istakao je da se u određenim polemikama koje su se vodile uoči potpune profesionalizacije mađarskih oružanih snaga nije vodilo računa o socijalnim aspektima služenja vojnog roka. Njegovo je mišljenje da je služenje vojnog roka imalo vaspitno-obrazovni značaj, a da se danas mnogi sigurnosni problemi u Mađarskoj povezuju s mladima, što je sigurno posljedica i nesluženja vojnog roka.

Po pitanju metoda koje primjenjuju u svom radu, naglasio je da su one manje-više slične savremenim evropskim praksama i da njihova komisija razmatra izvještaje, budžet, upućuje zahtjeve i pitanja izvršnoj vlasti, a po potrebi može da provodi istrage.

Na kraju sastanka naglašeno je da bi ovakvu saradnju trebalo provoditi ubuduće i da je ona dobar način u rješavanju problema iz oblasti nadzora nad sigurnosnim sektorom.

Nakon sastanaka sa zvaničnicima Republike Mađarske, za delegaciju je upriličen obilazak zgrade Parlamenta.

**Predsjedavajući
mr. Mirko Okolić**